

Míra sociální kontroly v sousedství a charakter tohoto sousedství

Důležitým faktorem pro vznik sousedství je prostorová blízkost lidí, respektive jejich obydlí. Společně obývané území není však v sociologickém pojetí to jediné, co sousedství charakterizuje. Sousedství označuje také vztahy, které existují mezi obyvateli, skutečnost nebo kvalitu jejich blízkosti jednoho k druhému. Sousedství tedy můžeme vymezit jako soubor lidí nebo domácností, mezi kterými existují kromě fyzické blízkosti sociální vztahy, případně společné zájmy. Interakce mezi sousedy se mohou značně lišit svou frekvencí, šíří funkční náplně a intenzitou účasti. Sociální kontrolu v sousedství můžeme vymezit jako neformální dohled nad dodržováním norem společenského chování, obyčejů a zvyklostí. (Jde o váš předpoklad nebo jste vyšla z nějakého zdroje?) Teoretickou hypotézu je lépe podložit tvrzením nějaké „vědecké autority“ (osoby, konkrétních výsledků z výzkumu, teoretického konceptu).

Jednotlivé dimenze povahy sousedských vztahů jsou:

- kvalita sousedských vztahů
- funkce, které v rámci s. společenství tyto vztahy vykonávají
- rozsah sousedských vztahů (tedy přibližný okruh osob, v jehož rámci se s. vztahy jedince realizují)

Kvalita je dimenzí, která je charakterizována určitým stupněm důvěry k sousedovi. V sousedství existují negativní vztahy, neutrální soužití a pozitivní vztahy.

Indikátorem negativních vztahů je například absence důvěry, neochota pomoci, ignorování.

Hypotéza:

Pokud nejsou sousedé ochotni respektovat normy vzájemného soužití a mají malý respekt vůči sociálním sankcím, poroste počet sousedských sporů. Kvalita sousedských vztahů ovlivní způsob řešení těchto sporů. Pokud budou převládat negativní vztahy, poroste zřejmě i množství soudních pří. (Dobře formulované pracovní hypotézy. Je lepší uvést je samostatně a zkoumat každou zvlášť). Jak zní teoretická hypotéza?

Indikátory pozitivních vztahů - sounáležitosti jsou například zdvořilostní otázky, diskuse mezi sousedy, vzájemné zdravení.

Pozdrav mezi sousedy nemusí vždy poukazovat na sounáležitost či přátelské vztahy v sousedství. Sousedé, kteří nemají vysloveně negativní vztahy, se mezi sebou pozdraví vždy, když se potkají. Pozdrav nepodává úplnou informaci o charakteru jejich vztahů. Může a nemusí znamenat výraz přátelství. Zdravení je ritualizovaný, zaběhnutý akt.

Hypotéza:

S rostoucí délkou pobytu v bydlišti bude vzrůstat počet přátel mezi sousedy.

Délka pobytu na jednom bydlišti může mít vliv na počtu přátel mezi sousedy. Nejvíce přátel očekáváme mezi nejdéle usedlými sousedy.

Dimenze, indikátory i hypotézy jsou velmi dobře, logicky formulovány. Zkoumanou realitu jste pozorně analyzovala. Jak je tomu však se sociální kontrolou?

Míra stigmatizace klientů sociálního státu a charakter sociální pomoci, již se jim dostává

Jak se v dané společnosti daří zvládat soužití mezi odlišnými skupinami (minimalizovat sociální exkluzi), je důkazem míry demokracie, svobody.

Občan by neměl být pasivním příjemcem státní péče, ale aktivním subjektem. Subjektem, který má právo na překonání obtížné sociální situace, ale také povinnost na tomto překonávání participovat vlastním úsilím.

Dávky sociální pomoci jsou určeny těm, kdo se nacházejí v obtížné sociální situaci a z objektivních nebo subjektivních důvodů si nejsou schopni vlastním přičiněním ani s pomocí rodiny tyto potřeby zabezpečit.

Lépe si promyslete termín „stigmatizace“, v čem se liší od „diskriminace“? Vyjasnění termínu vám pomůže zamyslet se nad vztahem mezi proměnnými.

Charakter sociální pomoci např.: finanční pomoc, prevence vzniku obtížných situací, sociální služby. Dimenze stigmatizace klientů sociálního státu jsou např. sociální vyloučení, předsudečné postoje, znevýhodnění, kvalita soužití majorit a minorit, podíl minorit v populaci, tělesné a kulturní zvláštnosti, postoj většiny k těmto zvláštnostem, možnost odlišné skupiny uspokojovat vlastní potřeby. (zdroj?)

Sociální vyloučení se obvykle projevuje v některé z následujících oblastí života:

- chudoba a nízký příjem
- nízká míra vzdělanosti
- omezený přístup na trh práce
- nízká míra sociální podpory, řídké nebo neexistující sociální sítě
- bydlení a život v kontextu lokality
- vyloučení ze služeb.

Indikátorem sociálního vyloučení pro určení lokalit ohrožených sociálním vyloučením je např. větší počet přelidněných bytů, horší zdravotní stav populace, nízké vzdělání obyvatel.

Hypotéza:

Díky nízkému vzdělání a omezenému přístupu na trh práce poroste chudoba, dluhy a závislost na systému sociálních dávek. Zlepšením přístupu k odpovídajícím informacím a službám se zvýší sociální mobilita klienta, jeho schopnost řídit si svůj život sám.

Nízký sociálně-ekonomický status příslušníka minority posiluje negativní stereotyp člena minority u příslušníků majoritní společnosti. Předsudečné vnímání tělesných a kulturních odlišností klientů soc. státu zvyšuje jejich znevýhodnění a snižuje schopnost zvládnutí životních situací a požadavků většinové společnosti.

Negativní nebo pozitivní emoce vůči klientovi soc. státu jsou vyvolány působením sociálních stereotypů, jež jsou předávány socializací nikoli vlastními zkušenostmi.

Teoretická hypotéza má být formulována obecně. „Hypotéza je očekávání o charakteru věcí, vyvozené z teorie“ (Babie, 1979, in: Disman, 1993:78). Jak zní teoretická hypotéza?

Pracovní hypotéza zahrnuje proměnnou, která může mít vliv na závisle proměnnou (míra pomoci) a jsou při tom asociovány také s nezávisle proměnnou (četnost interakcí). (Disman, 1993:85-88). Pracovní hypotézu je proto třeba formulovat konkrétněji.

K problému stigmatizace a sociálního státu si můžete přečíst knihy:

Murray, Ch. 1998. Příliš mnoho dobra. Praha. SLON.

Goffman, E. 2003. Stigma. Praha. SLON

S pozdravem

Daniela Ryšavá